

Пише:

Софија
Поповић

Београд, октобра 2007.

ВИКТОР ИГО У ТРАНЗИЦИЈИ

"Игоови јунаци су понижени и увређени, грађани другог реда, насупрот онима који живе у светлим дворцима. Та прича се сасвим лепо препознаје и у нашој епохи, што је знак да цивилизација није отишла много напред"

Љубав, спектакл, револуција! Овим речима је најављен мјузикл „Јадници“, иначе најгледанији у историји позоришта, који је први пут ове јесени постављен и на једну позоришну сцену у Србији. Рађен по чувеном роману Виктора Игоа, мјузикл Алана Бублила и Клода Мишела Шенберга, који је одигран око 9.000 пута, на 21 језику и у 56 професионалних позоришта, поставио је на сцену театра „Мадленијанум“ Небојша Брадић.

Позоришни редитељ Брадић, познат и по својим менаџерским способностима као управник позоришта, као и по свом политичком ангажману у некад групи експерата а данас странци Г 17 Плус, упустио се у овај изазов из више разлога. Изазов је огроман: представити најхуманије мисли Виктора Игоа претворене у музички спектакл који говори о пријатељству, оданости и пркосу и све то преточено у боје, светло, песму и игру. Очигледно се испод Брадићеве отмене уздржаности крије огромна енергија коју, може се претпоставити, најрадије троши радећи оно што је ипак његова вокација – позоришна режија. Да није тако, не би до сада режирао око 60 представа упркос томе што је већ годинама позоришни управник, најпре у Крушевцу, а затим у београдским театрима: Атељеу 212, Народном позоришту и од децембра 2000. у Београдском драмском.

Упркос свакодневним пробама, пред премијеру „Јадника“ за коју су, као и за репризу, карте већ увелико распродате и у којој главну улогу, Жана Валжана, игра некад популарни певач Зафир Хаџиманов, Небојша Брадић налази времена да говори за „Кишобран“.

„ЈАДНИЦИ“ У СРБИЈИ:

Режији мјузикла „Јадници“ пришао сам са много поштовања. Иго је писац за сва времена. Прича се до те мере уклапа у наше време и поднебље да нисмо убацивали никакве детаље који би асоцирали на Балкан, Србију. Хтели смо да кроз поштовање реалности задате епохе, успоставимо позоришну реалност и створимо узбудљив визуелни и акциони спектакл. Све се дешава у Паризу тридесетих година деветнаестог века који и данас препознајемо у овој музичкој поеми о нади и срећи у свету сачињеном од аморала и безаконја. Сећам се и првог утиска после слушања симфонијског снимка мјузикла „Јадници“.. Помислио сам да су Бублил и Шенберг пронашли прави музички идиом за ту врсту литерарног садржаја. Звучало ми је савремено а истовремено класично, као да припада музици деветнаестог века.

ИГО И ТРАНЗИЦИЈА:

„Јадници“ су дело које поставља питања смисла живота, патње, жртве... У свету транзиције где свако гледа само себе и своје интересе, прича о жртвовању може да буде подстицајна. Жртвовати се за друге као што се Жан Валжан жртвује за

кад се догодила та „хемија“ остао је резултат који ће имати публику.

ЗАФИР ХАѢИМАНОВ:

Права подела је у позоришту увек изазов. Кастинг улога није увек лак нити за њега постоје правила. Поготову је то случај „Јадника“ који постављају велике задатке за

унапред обележена за жртвовање. Посветити се политици, ако нисте само чиновник, точкић у машинерији, већ осећате позив - значи прихватити улогу после чијег завршетка нећете бити само сами, већ ћете бити нико. Ја сам ушао у политички живот са жељом да помогнем бољој перцепцији културе и стваралаштва у нашој средини. Срећом, моје политичко искуство није угрозило моју примарну вокацију и посао који ме у потпуности прожима и испуњава.

МЕНАѢМЕНТ И КРЕАТИВНОСТ:

Постао сам управник позоришта да бих могао да се слободно бавим позоришном уметношћу као и да то омогућим другима, јер су често на челу позоришних кућа били људи који су некомпетентно спутавали креативност. Због таквог искуства и данас настојим да отворим позориште за младе уметнике и нове, необичне пројекте. Београдско драмско позориште је већ четири године домаћин и организатор Београдског фестивала игре на коме су Београђани први пут видели врхунске ансамбле савремене игре. Истовремено, позориште се повезује са бројним институцијама и појединцима у земљи и региону како би заједнички остварили виши квалитет рада и сарадње. У многим стварима наша уметност поново успоставља срушене мостове између народа и култура.

ЗДРАВ КОМПРОМИС:

Бављење културном политиком и менаџментом одузима много времена. Дуга „састанчења“ ме чине незадовољним, али до резултата можемо стићи једино преговорима, договорима и здравим компромисима. Понекад то није лако нити једноставно, али успевам да остварим неопходну равнотежу: директор попушта уметнику, редитељ разуме директора, обојица често не уважавају неке људске потребе... Но, све је то део мог живота у позоришту.

„НИШТА ЈЕ УМРЕТИ, СТРАШНО ЈЕ НЕ ЖИВЕТИ“:

Као коментар на ову Игоову мисао, рекао бих, парафразирајући Фројда: живети и волети, највише што можемо. Истовремено, сећам се и мисли Иве Андрића изречене поводом изложбе великог сликара Јована Бијелића: „ Сва се места на земљи не могу никад обићи, ни све песме чути; сва се јела и пића не могу никад окусити ни све руке стиснути, ни у све очи загледати. Све се људске тежње и поступци не могу никад схватити ни обухватити, ни безгранично богатство облика савладати.“ Сазнање о ограничениости човековог живота јесте и потврда смисла и потребе креативности. ♦

Небојша Брадић

Фантину, Козету и Маријуса, Фантина за своју кћерку, Епонија за своју љубав, студенти за своје идеале... отвара многа питања. Игоови јунаци су понижени и увређени, грађани другог реда, насупрот онима који живе у светлим дворцима. Та прича се сасвим лепо препознаје и у нашој епохи а то је знак да цивилизација није отишла много напред.

ИЗАЗОВ МУЗИЧКОГ ПОЗОРИШТА:

Музичко позориште је „јак“ дисциплина. Много је теже и много сложеније постићи добар резултат у овом жанру него ли у „нормалној“ драми. Режија је истовремено ствар концепта, али и конкретног рада на пројекту. Вишемесечне припреме обухватају поновна ишчитавања романа и „хватање“ социоисторијске атмосфере дела, бројне договоре са различитим уметничким сарадницима, адаптацију оригиналног дела, стварање ансамбла представе... У раду на представи има пуно тога што се мора урадити по различитим секторима: припрема музичког материјала, рад са корепетитором, режисерске пробе, сценски покрет, сценографија, костими, светло. У припреми мјузикла „Јадници“ ваљало је све ове ствари радити паралелно а, будући да је позоришни процес склон променама и развоју, довођење свих елемената у складну целину било је веома узбудљиво и веома сложено. Међутим,

Ви не можете узети најјачег човека Европе да игра Жан Валжана али ћете узети глумца-певача који за ту улогу има најбољи глас и адекватно физичко присуство. Ту смо се определили за Зафира Хаџиманова. За остале главне улоге и ансамбл представе тражили смо извођаче који могу да певају и глуме подједнако добро. Неки од наших актера су веома добри глумци са респектабилним певачким способностима, други су сјајни певачи које је требало провести кроз глумачки тренинг да би се добиле јасно уобличене улоге и сценско присуство.

КЛАСИЦИ:

Све писце доживљавам као савременике. Разлог што сам драматизовао дела наших класика, какви су Андрић, Селимовић, Пекић, Ћосић, Селенић и Киш, јесте тај што су њихова дела актуелна и данас. После драматизације Селимовићевог дела „Дервиш и смрт“, намеравам да драматизујем и режирам његов други роман - „Тврђава“.

Г 17 ПЛУС:

У једном тренутку схватио сам да политика прожима наше животе хтели ми то или не и да је идентитет употпуњен и политичким опредељењем. А пристати на политику, није нимало било лако. Често сам осећао да, ако уђем у политику, издајем себе. Али, како би стари Грци рекли, човек је „zoop politicon“, политичка животиња. Он је жртва